

НА ВНИМАНИЕТО НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ

РЕЦЕНЗИЯ

на трудовете на доц. д-р Нели Стоянова Корсун, дмн,
Зав. Лаб. «Грип и ОРЗ» Отдел «Вирусология», НЦЗПБ, София,

от Проф. д-р Радка Младенова Аргирова, дмн, Отдел „Вирусология”, Национален Център по заразни и паразитни болести”, София, член на научното жури

по конкурс за заемане на академичната длъжност „**Професор**” в област на висшето образование 7. „Здравеопазване и спорт”, по професионално направление 7.1. „Медицина” и научна специалност „Вирусология” за нуждите на Отдел „Вирусология” към НЦЗПБ – София, обявен в „Държавен вестник”, бр. 49 от 29.06.2012 г.

Представените ми за рецензиране трудове са по конкурс за заемане на академичната длъжност „**Професор**”, обявен в ДВ, бр.49/29.06.2012 г. Единственият кандидат в този конкурс е доц. д-р Нели Корсун, дмн.

Доц. д-р Нели Корсун, дмн, е родена през 1956 г., завършила е със златен медал математическа гимназия в Стара Загора, а през 1981 г. – също с пълно отличие – Медицинската Академия „И.Мечников” в Санкт Петербург. Специализираното й образование по вирусология започва в Института по вирусология „Д.Й.Ивановски” в Москва, където през 1987 г. успешно защитава първия си дисертационен труд като редовен докторант. В НЦЗПБ е от 1987 г., работила е в няколко вирусологични лаборатории, като особено се откроява 18-годишния й стаж в Национална Референтна Лаборатория „Ентеровируси” (до 2010 г.), както и значимото й навлизане в Националната Референтна Лаборатория по грип и ОРЗ, където тя бързо и безшумно усвои

молекулярната диагностика на пандемичните грипни вируси наред с тази на ендемичните. Доказателство за успехите ѝ в диагностично отношение са и две важни административни длъжности, които тя изпълнява: през 2005 г. е назначена за отговорник по диагностичната дейност на Отдел „Вирусология“ към НЦЗПБ, а от м. юни 2012 г. е вече ръководител на ЛИК, НЦЗПБ.

Диагностичната дейност на доц. Корсун е тясно преплетена с научно-изследователската. Всъщност, малко са вирусолозите, които могат и анализират диагностичните материали, които изследват, същевременно своевременно публикувайки резултатите си в най-реномираните международни научни списания. Обсегът на научните ѝ интереси се разширява непрекъснато – започнала с изследвания на интерферон и антитела към него, изследвания в клетъчна култура върху HIV, следват всички видове чревни вируси – полиомиелитни, неполиомиелитни, рота, норо и астровируси, следвани от грипни вируси, причинители на ОРЗ, PCB, аденоовируси и др. При това, тя винаги умело съчетава добрите „стари“ методи (РЗХА, РХА, ИФ, РСК, ELISA) с най-новите вирусологични (типиране, субтипиране) и молекуларно-вирусологични (PCR, nested PCR, multiplex PCR, Realtime PCR, секвениране, филогенетичен анализ). Днес можем да кажем, че доц. Корсун е всестранно развит вирусолог, носещ със себе си целия арсенал от методи за индикация, идентификация, типизация и репликация на вирусите.

По-долу ще приведа няколко доказателства в подкрепа на казаното.

За участие в конкурса доц. д-р Нели Корсун е представила 3 публикации с IF в специализирани чуждестранни научни издания. Тези публикации не са били включени и рецензираны при избирането ѝ нито за „доцент“ (2003 г. тогава ст.н.с. II ст.), нито за получаване на научната степен „доктор на науките“ към НЦЗПБ през 2012 г. Същото се отнася и за останалите публикации и участия, които разглеждам в настоящата рецензия (разбира се, комплексно с останалите ѝ научни трудове). Представените публикации в български списания са 47, от които 5 са от 2012 г., а 9 – от 2011 г. Като се има предвид много краткото време между защитата на дисертационния труд за научната степен „доктор на науките“ и обявяването на конкурса за академичната длъжност „професор“ (4 мес.) и добавените 1 монография, 5 глави от учебник и 24 участия в научни форуми (от тях в България – 14, в чужбина – 10) става ясно, че общо с 53 реални публикации се очертава една много сериозна публикационна дейност, с която всеки научен работник би се гордял. Импакт-факторът (общият) на представените публикации за участие

в конкурса е 8,294, като същият фактор за периода 1985 – 2012 г. е 53,429 за 20 научни публикации.

Цитиранията на трудовете на доц. Корсун (също след последния конкурс) са също значими: освен наукометричните данни бих искала да подчертая, че тя няма нецитирана публикация сред представените за конкурса. Общийят брой на цитиранията е 120, от които 56 са цитирани в чуждестранни списания, а 64 – в български. Една от публикациите й е цитирана 21x, други – съответно – 9x, 7x, 4x, 5x. Прави впечатление цитирането в публикации на български език – дипломни работи, дисертационни трудове, брошури и статии за общопрактикуващи лекари, брошури за обяснение на новите антиротавирусни ваксини – това говори за широко популяризиране на резултатите от изследванията и наблюденията, направени от колективите с нейно участие, сред медицинската общественост.

Научните области, в които е работила и работи доц. Корсун, самата тя е разпределила в 7 основни направления. Напълно съм съгласна с това разпределение. То още веднаж потвърждава моята оценка за разностранните ѝ вирусологични интереси, често граничещи с имунология, епидемиология, молекулярна биология, клиника (вкл. педиатрична). Към всички направления са посочени и номерата на публикациите, с които те се представлят. Оттук произтичат и най-важните приноси в трудовете на доц. Корсун. Съгласна съм с тях, все пак някои са изключително значими:

- разшифроване на етиологията на епидемичния взрив от полиомиелит в България през 2001 г.(автореферат за «доктор на науките», статии N 43, 44, 48, монография – N 109 и 4 участия);
- ролята на ентеровирусите за възникване на епидемични и спорадични взривове от невроинфекции в България чрез изолация на вирусите, серотипиране, RT-PCR (статии N 46,57,76, 82, 83, 86, 90, 94, и 9 участия в научни конференции);
- за първи път у нас е проучено участието на ентеровируси при възникване на диабет I тип – 36% от изследваните серумни преби на деца с новооткрит диабет I тип са показвали ентеровирусна РНК (статия 84, автореферат за „доктор на науките”, монография N 109);
- за първи път у нас е доказана етиологичната роля на норовируси във възникване на епидемиологичен взрив от гастроентерит и на няколко нозокомиални взрива. Чрез секвениране е определена генотипната им принадлежност (статии N 11,14, 66, 70, 79, монография – N 108 и 6 участия в научни конференции);

- за първи път в България е извършено мащабно характеризиране на циркулиращите ротавирусни щамове у нас чрез RT-PCR, секвенционен и филогенетичен анализ. Важен извод от тези изследвания е, че циркулиращите у нас ротавируси са предимно от типове, спрямо които лицензираните в ЕС ваксини имат доказано висока ефективност. Считам, че това бе съществено за въвеждането на ваксината срещу ротавируси у нас (Rotarix);
- проучени са антигенните и биологични характеристики на грипните вируси, циркулиращи у нас през сезона 2010/2011 и 2011/2012. Доказвани са както антигенно родство, така и редица различия между изолираните и охарактеризирани у нас вируси и съответните ваксинални щамове през отделните грипни сезони. Изследва се и чувствителността на български изолати към невраминидазни инхибитори (oseltamivir, zanamivir) (статии N 97 – 107, 6 участия в научни конференции).

Съгласна съм и с 3-те посочени научно-приложни приноса.

Не мога да не отбележа и участието на доц. Корсун в научно-изследователски проекти, финансиирани от ЕС – един по VI Рамкова програма, един по EuroRotaNet, един – двустранен със Словения, 4 проекта, финансиирани от СМН към МУ – София и 1 – финансиран от МУ – Плевен. Други 4 проекта под нейно ръководство/участие са финансиирани от НЦЗПБ. В последната сесия на Фонд „Научни изследвания“ доц. Корсун е привлечена и като рецензент на проекти от направление „Здраве и качество на живот“.

Много сериозно е участието на доц. Корсун в обучението на млади колеги-вирусолози. Тя е ръководител на 5 специализанти по вирусология, под нейно ръководство са защитени 3 дипломни работи и 1 дисертация за придобиване на научната и образователна степен «доктор». В това отношение тя има още какво да даде.

Средната ѝ учебна натовареност за периода 2007 – 2011 г. е 315,44 ч., която се разпределя между лекции за студенти – биолози, индивидуално обучение, лекции, упражнения, семинари и колоквиуми по линия на СДО, участие в изпитни комисии за кандидатски минимум и държавни изпити за специалност. Не са единици колегите, изразили пред мен възхищението си от добре подгответените ѝ лекции, винаги актуални и отговорите ѝ на всички видове зададени въпроси.

Описаните приноси и участия на доц. Корсун са само кратко представяне на многостранна научна дейност, широки интереси, работа в разнообразни екипи и с разнородни специалисти (не само лекари, но и биохимици,

ветеринарни специалисти, биолози и др.), съчетаване на диагностични, изследователски и педагогически умения, плодотворно сътрудничество на национално и международно ниво. Доц. Корсун е търсена като организатор на изследователска дейност, ръководител на дипломни работи, автор и съавтор, рецензент, участник в проекти, лектор на студенти и специализанти, колега. Разнообразните интереси, трудоспособността и знанията ѝ са известни и ценени от стари и млади колеги в Отдела по вирусология и в НЦЗПБ. Личните ми впечатления само потвърждават обективно представените показатели, зад които стои опитен учен с идеи и перспектива за развитие, организатор на учебни програми, мениджър и участник в научни проекти.

И накрая, изключително полезните за практиката и епидемиологията изследвания върху разшифроване етиологията на епидемични, спорадични и нозокомиални взривове, показват, че доц. Корсун не просто знае вирусология, но и умеет да я прилага практически. В крайна сметка, това е мерилото за знанията и тук тя е безупречна.

В заключение, на основание достойнствата и обоснованите приноси в научните трудове на доц. д-р Нели Стоянова Корсун, дмн, подкрепени с необходимите наукометрични показатели, учебната натовареност, активността по отношение участия в национални и международни проекти, съчетанието на клинично мислене и практическа дейност за изпълнение на идеите си, както и личната ми убеденост, че най-важните ѝ открития предстоят, предлагам на почитаемото жури да избере доц. д-р Нели Стоянова Корсун, дмн, за «Професор» към Отдел «Вирусология», НЦЗПБ. Уверена съм, че бъдещето ще покаже правилността на този избор.

София, 05.11.2012 г.

Рецензент: .....

(Проф. д-р Радка Аргирова, дмн)